

ITURRI, AGIRI ETA IDAZLAN FRANTZISKOTARRAK EUSKARAZ *Franciscalia Vasconica* dela eta

Ondoko idazlanean *Franciscalia Vasconica* aipatu da, eta *Frantziskotar Itzultzaile-Taldea* ere bai. Liburu-sorta berri horrek eta lantalde honek inkulturazio-eginkizun baten aurrean jartzen gaituzte: Zer dute eskueran frantziskotarrek beren tradizio historiko eta etorria eta arnasa Euskal Herrian eta euskaraz bizi ahal izateko? Horretan dauden hutsuneak nolabait betetzen hasteko dira aipatutako ekimenak.

Dakigunez, aurreko mendeetan Euskal Herrian ez da ezagutu hemengo Institutu Erlijiosoetan horrelako ez Talderik, ez Bildumarik, lana euskaraz egin eta Ordenako langaiak euskaraz emateko. Oraintsu arte, Ordenetako testu ofizial eta izpiritualak latinez edo gaztelaniaz eta frantsesez erabili izan dira Euskal Herriko Elizan. San Benito, San Frantzisko edo Sta. Teresaren idazkiak XX. mendean itzuli izan dira euskarara.

Euskal bibliografian urrun geratu zitzaigun J. M. Azkue-ren *Loratuak* gogorazi ondoren (1923), esan daiteke itzulpen hauen aro berria 1977an hasi zela frantziskotarren artean, L. Villasante eta J. L. Zurutuza-ren *Anai Frantzisko, Arreba Klara* liburuarekin; baina azken lantegi bizkorra 1990.etakoa da.

Premiek eta egindako lanek iradoki eta eskatutakoaren arabera, mota ezberdinetako eremuak ireki dira argitalpenetan, Euskal Herriko frantziskotartasunaren iragana eta etorkizuna uztartzeko:

- a) San Frantziskoren eta inguruko idazkiak.
- b) Ordenako oinarrizko legeria.
- c) Biziera liturgikorako argitalpenak.
- d) Pentsamendu berrikuntzarako gaurko idazlanak.
- e) Euskal frantziskotartasunaz albisteak.

Guztiaren oinarri-oinarrian, eta lehenengo puntuari erantzunez, dagoeneko bidean dator *San Frantziskoren idazki eta biografiaz* deritzan obra nagusia, Sta. Klara ere tartean dela. Hori izanen da ondoko zeregin anitzetarako funtsezko harrobia.

Erregla, Konstituzio eta Estatutu Jeneralei gagozkiela, data ezberdinetako itzulpenak eduki behar dira gogoan (1988 eta 1996koak fraideentzat, 1997koak klaratarrentzat). Testu hauek are premiazoagoak ziren, Kontzilio-ondoko giroan eta komentuetan Batzar Irekia abian jarri denetik hona (1967...), bilera hauek ere euskaraz egitekotan behintzat. Era berean, Probintzia Erlijosoko arau-gegiak euskaratu dira, bi unetan gainera (1988, 1996).

Kontzilioak Liturgia herri-hizkuntzetara eraman zuenetik, frantziskotarren berariazko Liturgi gaiak nahitaezkoa zen euskaraz ere ematea, hemengo fraide euskaldunentzat. Beharizan horren bidetik etorri dira berrikitan bi *Meza-Liburu* bereziak (aldarekoa eta irakurgaiena, 1998) eta *Orduen Liturgia berezia* (1999).

Horiek horrela, dena ez da Historia edo Liturgia, eta frantziskotar gogoeta serio, emankor eta moderno baten egarria nabaria izan da Euskal Herriko fraide eta zenbait sekularren artean. Horrela sortu zen Arantzazun arestian ikusi dugun "Hermano Francisco" gaztelaniazko bilduma.

Eta euskaraz zer? Itunari erantzuteko jaio dira bi ekimen prometa-garri: Itzultzaile-Taldearena eta *Franciscalia Vasconica* sailarena. Taldea 1990 inguruan bildu zen, artean formaltasun osorik gabe, eta 1991n eratu zen izendapen ofizialarekin: "Frantziskotar Itzultzaile-Taldea". Bere bizkar hartu zuen aipatutako *San Frantziskoren idazki eta biografiaz* obra prestatzea. Dagoeneko, esan bezala, bukatzeaz dago lana.

Aldi berean, Euskal Herriaz eta euskaraz ere jardungo duen *Franciscalia Vasconica* sortu da (1998). Gure arteko frantziskotartasuna aztertuko du honek (historia eta gaurkoa), eta pentsamendu frantziskotar modernoari egingo dio bide, batez ere euskaraz. (*J. I.*)

FRANCISCALIA VASCONICA SORTA